

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 80 „		
Pe un pătrar de an 40 „		
Un număr 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

NOTĂ OFICIALĂ.

Toți acei preoți, cari până acum nu au înaintat dovada despre achitarea impozitului global pe semestrul III (Iulie—Septemvrie) a. c. sunt provocați să o înainteze de urgență Cassei diecezane, întrucât Inspectoratul școlar ne-a avisat, că fără dovezile despre achitarea impozitului global curent, nu se vor putea ridica retribuțiile pro Octomvrie a. c.

Cassa diecezană.

„Câteva fapte...”

Al. Lascarov-Moldovanu.

Sub titlul acesta „Neamul Românesc” de ieri publică anumite fapte, cari pentru conexitatea și actualitatea lor sunt pline de interes. Societății plină de ateism și francmasoni *faptele* acestea îi pot servi de *memento* pentru viitor. Mai jos ne permitem să le reproducem în întregime.

„În vara aceasta s'a întâmplat în Suedia un fapt în lumea politică, atât de însemnat, încât putem să stăruim puțin asupra lui.

În condițiuni cu totul excepționale, a căzut de la conducerea guvernului d. Eckman, președintele partidului liber-cugetătorilor suedezi. Adică, al partidului ai cărui membri nu cred în Dumnezeu, ci numai în propria lor cugetare și putere.

Că a căzut, se mai întâmplă și în alte părți, dar *cum* a căzut, aceasta este ceva cu totul important.

Iată cum: făcându-se cercetări în hârtiile marelui escroc Kreuger, regele chibriturilor, fostul personaj, care, desigur, că și el, era tot un liber-cugetător, — s'a găsit, nici mai mult, nici mai puțin, că președintele consiliului, zisul d. Eckman, primise dela acest rege al chibritu-

rilor, suma plăcută și rotundă de 50.000 coroane suedeze, drept *miță*. În care scop? În scopul precis și clar al acordării prin Camera suedează a unui împrumut de 17.000.000 coroane necesar susținerii întreprinderilor Kreuger, aflate în aceea epocă în mare strâmtorare, — împrumut care a fost realizat și care, desigur, a fost pulverizat ca toate cele contractate în ultima vreme de escrocii cel mai mare al epocii.

Aflându-se acest lucru, s'a făcut scandal, d. Eckman a dat banii înapoi, dar a trebuit în acelaș timp să plece și din locul de conducere pe care-l ocupa, — precum și pentru totdeauna din viața politică a țării.

Iată faptul în toată goliciunea și monstruoșitatea lui. Și el nu se pare prin cine știe ce țară, să zicem, balcanică, — ci în una din țările cele mai cinstite, cu o reputație mondială în materie. Iar protagonistul este... un liber-cugetător.

Faptul poate da material de gândire tuturor acelor cari cred că se poate trăi în viața aceasta omenească, fără temere de Dumnezeu, ci numai prin libera gândire personală.

Și iată și Spania, cea proaspăt republicană și atee. Și ea ne furnizează unele aspecte, care cuprind în esența lor, elemente de-o grăitoare însemnătate.

Se știe că „revoluția” spaniolă a purtat mai cu deosebire asupra Bisericii. Pe când Bancile, cazarmile și autoritățile de stat nu au avut nimic de suferit de pe urma „revoluționarilor”, în schimb locașurile de închinare au fost ținta sângeroasă, a celor cari luându-se la luptă cu ele, se luau, de fapt „de piept cu Dumnezeu”. Catedrale străvechi au fost incendiate, basilici ahaice au fost prăbușite, mănăstiri cu viața de veacuri au fost risipite.

Așa credeau revoluționarii că vor putea gonii de pe meleagurile spaniolești pe Dumnezeu.

Acest Dumnezeu, firește, era supărător și potrivnic, din principiu, republicei. Afară, deci, cu El!...

Și iată, după aceste isprăvi, ce citim în revista „Le mois” — sub greul titlu „Răul spaniol” (Le malaise espagnol):

„Problema religioasă nu-i încă rezolvată.

Mișcarea clericală face progrese neliniștitoare. Cea din urmă sărbătoare a Sacrei Inimi a dat loc la manifestațiuni masive, mai impunătoare de cât tot ceea ce s'a văzut, într'o asemenea împrejurare, sub monarhie. Cei cari au vizitat Spania de curând, afirmă că numărul femeilor și fetelor tinere purtând, ca pentru a desfide, un crucifix pe piept, crește fără oprire: și aceasta cu toate bătăliile la care se expun”...

Și toate aceste detalii le dă o revistă care nu afișează prin nimic vreo preferință pentru ideea creștină.

Prin urmare, la brutalitatea inconștientă a liber-cugetătorilor republicani, se întâmplă ceva minunat. Dumnezeuul asuprit, se ridică și mai puternic și mai viu și mângăetor în suflete. Adică: se ajunge tocmai la o mai limpede și mai solidă înscăunare a Lui în lume.

Pe acest element sufletesc nevăzut, republicanii, mândrii liberi-cugetători, prietenii d' lui Eckman, suedezul, nu au contat. Ei au mers numai pe bârnele putrede ale... materialismului istoric — și au dat de crucifixul de pe pieptul femeilor spaniole, purtat cu vitejie — și cu dispreț de ocările lor.

Sunt și acestea, fapte care pot forma un util material de cugetare pentru oricine, dar mai osebit pentru liber-cugetătorii tuturor națiilor, inclusiv cea românească“.

Liviu Corneanu

În legătură cu cele publicate în Nrul nostru din 2 Octomvrie dăm mai jos și biografia răposatului preot Liviu Corneanu.

S'a născut la 2 Iunie 1892 în frumoasa comună Apadia de pe valea Pogăniciului din părinții Nicolae Corneanu și Cornelia născută Orza.

Clasle primare le-a urmat în Oravița montană sub supravegherea bunicului său învățatorul Ioan Orza. Liceul l-a urmat la Hodmezővársárhely și Békés-Csaba. A urmat facultatea de medicină la Budapesta. În 1914 s'a înscris la Institutul nostru teologic pe care îl termină cu trei ani mai târziu, în anul școlar 1916/17. Se angajează în serviciul Consistoriului arhidiecezan din Sibiu, unde trece cu foarte bine examenul de

calificațiune preotească prezidat de învățatul arhieru Dr. Ilarion Pușcariu.

Ales fiind capelan pe lângă tatăl său preotul Nicolae Corneanu din Apadia, este hironot întru diacon la 11 Februarie iar întru presbiter la 13 Februarie 1921. În curând însă este ales preot în Caransebeș, care alegere întărindu-se de consistoriu, în 22 Aprilie se și instalează de paroh al Caransebeșului.

Căștigându-și, pe urma meritelor sale pastorale, simpatia și încrederea forurilor sale superioare, în periodul 1927—1931 este ales și întărit consilier onorific în secția economică a Consiliului eparhial. În ziua de 23 Aprilie 1930, sărbătoarea Sfântului Martir Gheorghe și hramul bisericii din Caransebeș este distins cu dreptul de a purta brâu roșu. Adunarea eparhială din acest an l-a ales membru în consistorul spiritual eparhial, care îl onorează cu demnitatea de președinte.

Pentru activitatea sa politico-socială a fost decorat cu Răsplata muncii pentru biserică cl. I, Coroana României și Steaua României ambele în gradul de ofițer.

Martii în 27 Septemvrie 1932 la orele 15 a adormit în Domnul, în sanatorul Bega din Timișoara, chinuit de un morb greu de rinichi. Înormântarea i s'a făcut Joi în 29 Septemvrie 1932 orele 10 în cîmîterul ortodox din Caransebeș, cu asistență mare. Au servit 3 protopresbiteri, 2 administratori protopresbiterali și 34 preoți, între cari toți preoții dela instituțiile din localitate.

Carul funebru, încărcat de coroane cu flori, a fost însoțit de mulțime de lume din oraș și jur, căci răposatul în Domnul s'a bucurat de popularitate și de dragostea tuturor.

Sugestii și îndemnuri creștinești.

De: Prof. C. Rudnean.

Iisus Christos condamnă *fariseismul*, pe toți aceia cari omoară spiritul cu litera și din înălțimea evlaviei lor prefăcute judecă și disprețuesc pe cei simpli; pe acești orgolioși îi numește *ipocriți și morminte înălbite*. „Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că vă asemănați mormânturilor celor văruite, care dinafară se arată frumoase, iar dinlăuntru sunt pline de oasele morților și de toată necurătenia” (Matei 23, 27). Ce este necesar prin urmare creștinului? *Curățenia inimii*. Trebuie să fii bun, să fii perfect, cum este tatăl ceresc. Și mai presus de toate trebuie: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufle-

tul tău și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuși". (Luca 10, 27). Dumnezeu nu este iubit din teamă, ci e iubit ca un tată. A-ți iubi aproapele, a iubi pe Dumnezeu, înseamnă să te vrei la izvorul din care dragostea ne-a făcut să purcedem. Grecul învață că e bine să faci rău pentru rău, fiindcă altfel ar fi o nedreptate; bunăvoința, dragostea nu-ș nimic pentru generozitatea sa. A-ți iubi dușmanul, A-i voi binele pentru Grec e irațional. Iisus însă învață: „Că de iubiți pe ceice Vă iubesc pe voi, ce plată veți avea? Au nu și vameșii fac aceasta? Iar eu zic vouă, iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe ceice Vă blestămă, faceți bine celorce vă urăsc și vă rugați pentru ceice Vă supără și vă persecută, ca să fiți fii ai Tatălui vostru din ceruri" (Matei 5, 44-46)

În acest chip spiritualitatea vieții creștine nu-i abstractă, ci e *vie și concretă*.

Dar pentruca să între cineva în această viață creștină, trebuie să se lapede de buhurile acestei lumi, să renunțe la atâtea din plăcerile trecătoare ale vieții ușoare — aceasta-i prima condiție a vieții creștine.

Creștinul trebuie să iubească *sărăcia*, căci e mai ușor să treacă prin urechile acului cămila, decât să între bogatul în împărăția cerurilor. „Fericiți ceice plâng că aceia se vor mângâia“. Creștinul caută umilința, căci cel ce se smerește, se va înălța. În viața aceasta pământească noi suntem ademeniți de Satana, Duhul cel necurat, chiar membrele noastre sunt adesea un prilej pentru păcat —, dar nimeni nu poate sluji la doi domni: între împărăția lui Dumnezeu și a lumii, trebuie să alegi una din două. „Iar dacă ochiul tău cel drept este un prilej de cădere pentru tine, scoate-l pre el și lapadă-l departe de tine“ (Matei 5, 29) Deci creștinul trebuie și să sufere fiindcă și Mântuitorul Lumii a suferit pentru noi — Iisus Christos a venit în lume să izbăvească lumea din păcat, deaceia și noi creștinii trebuie să ne asociăm la acest sacrificiu, prin căință, prin acea tristeță că am mâhnit pe Dumnezeu Tatăl, față de care toate suferințele pământești nu-s nimic. Și căința pe care o predică Iisus Christos este de o părere de rău activă, care impune omului sarcina de a-și smulge din sufletul său voința sa cea slabă: „De nu vă veți întoarce și să vă faceți ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor“ (Matei 18, 3) „Pocăiți-vă și credeți în Evangheliile“ (Marcu 1, 15) Odată trebuia Iisus să se pronunțe și asupra unei chestiuni foarte grave: *plata impozitului*. A plăti darea înseamnă, să recunoști de stăpân pe împăratul roman. Însă, spuneau farisei, pe

nimeni nu se cade să-l numești stăpân, afară numai pe Dumnezeu. „Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu“ le zice Iisus. Ceeace înseamnă: impozitul să nu vă tulbure ceeace referă la această viață; conformați-vă cu indiferență legilor cari o cârmuesc; pentru voi, căutați împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Sa!

Iisus este Dumnezeu, răspunde sf. apostol Pavel și el a murit pentru a ne scăpa de păcat. Sacrificiul lui Iisus Christos suprimă jertfele și faptele. Orice om este salvat dacă mărturisește întru Iisus: deosebirea dintre Evrei și păgâni nu există: „Legea, ca un învățător, ne-a călăuzit spre Christos pentru a fi justificați prin credință, dar de când a venit credința, noi nu mai suntem sub conducerea unui învățător“ (Gal 3, 24—25*).

Creștinul aspiră prin urmare la o viață mai superioară, această viață e viața trăită de Iisus Christos. Numai sub scutul acestei vieți, creștinul poate trăi momente de înălțare. În această lume a lui Iisus Christos, creștinul găsește afară de rațiunea omenească — *lumea revelațiunii divine* — deasupra înțelepciunii omenești planează înțelepciunea Divină....

Creștinismul e o vitalitate, un principiu suprem de viață, care ajunge, prin rădăcinile sale chiar în adâncul sufletului și al voinții. Am văzut superioritatea moralei creștine față de morala antică, a vechilor filosofi ai grecilor. Această morală creștină să ne străduim să o realizăm și noi în fiecare zi, făcându-ne tot mai perfecți — străduindu-ne să ajungem pe Golgota suferințelor noastre zilnice... altfel viața noastră se macină în micimile și răutățile zilnice, rămânând în urma noastră numai neprețul vieții pământene și vremelnice! Să ne ridicăm dela trecător la etern, dela păcat la bine, dela întunec la lumină, pentrucă nu știu când ne va sosi ceasul — !!! Și ceasul din urmă greu este. Atunci va trece dinaintea noastră tot ceeace am săvârșit în lumea această trecătoare — atunci vom simți că tot ce am clădit e numai *ruină* și că n'au rămas decât *valorile sufletești*.

Să prețuim deci, și mai mult decât atâta, să trăim, să ne conformăm cerințele noastre zilnice în lumina și spiritul vieții Mântuitorului nostru Iisus Christos — căci fără de El inimile noastre lăncezesc, viforul morții răsună îngrozitor — iar Duhul răului ne poartă în împărăția distrugerii. Și totuși în împărăția lui

*) V. Du sage antique au Citoyen moderne de Bouglé, Bribier, Delacroix et Parodi Paris, 1921 pp 57—97 și Emil Boutroux: chestiuni de morală și educație în trad. rom.

Iisus Christos numai cei buni, cei curați vor birui!! Biruința vieții creștine va fi asigurată numai atunci, când creștinul va înfrânge animalitatea din el, și prin rugăciune cucernică se va ridica la actul sublim al *sacrificiului*.

„Puterea sacrificiului ni e acățată de viața unui propovăduitor de cuvânt sfânt din adâncul Asiei a lui *Sundar Sing*, care ne strigă nouă Europeanilor moderni să ne întoarcem la Dumnezeu.

Sundar Sing este îndeosebi un om al rugăciunii, așa cum ni-l arată și cuvintele lui și mai ales faptele sevârșite — *îndeosebi puterea rugăciunii* — eficace în lucrarea mântuirii noastre.

O femeie urca într-o zi pe munte, cu un copilăș în brațe. Copilul zări o floare pe care vru să-o rupă. Dar ca s'o ajungă el se smuci din brațele mamei lui și căzu strivindu-și capul de un bolovan de piatră. Moartea îi fu fulgerătoare. Câtă vreme copilul rămase la sânul mamei lui și lângă inima ei, el fu la adăpost de orice primejdie. Ea îl ocrotia și-l hrănea. Numai ademenirile florii depe marginea drumului îl făcură să-și piardă viața.

Tot așa e și cu credinciosul a cărui viață nu-și are temeiul și rădăcinile în rugăciune. El nu vrea să știe de grija și de iubirea lui Dumnezeu care întrec pe ale unei mame (Isaia 49, 15). Dacă el disprețuește laptele cu care-i hrănește Domnul sufletul și se lasă momit de lucrurile vremelnice și văzute ale lumii, el cade, el se smulge din brațele Domnului, căzând în prăpastia pierzării. *Rugăciunea* este mijlocul prin care creștinii își dobândesc laptele cel hrănitor de viață duhovnicească**). *Rugăciunea*, credința și viața duhovnicească, sunt puterile, cari fac pe creștini să fie deapururi fericiți.... În zilele de bucurie, ca și în cele de grea cumpănă să deschidem larg sufletele noastre și să ne rugăm Tatălui ceresc și El se va îndura de noi!!!

† Dr. Aurel Novac.

De curând s'a stins din viață încă unul din stâlpii de odinioară ai vieții românești. Dr. Aurel Novac, notar public în Ciocova, a trecut la cele eterne.

Pentru cunoșcătorii vieții noastre naționale, sbuciumate, de eri moartea acestui septuagenar este moment de întristare. Îndeosebi frații noștri din Banatul Jugoslav îl deplâng ca pe unul care în stări grele, i-a povățuit și i-a îndrumat.

***) *Sadhou Sundar Singh: La picioarele stăpânului meu, în românește de: Prof. Dr. Gr. Cristescu și Preot I. Trifa pp. 30-31.*

Sub regimul unguresc, răposatul a fost expresia unei bune părți a Românilor militanți ai ideii naționale prin Biserică. Membru în congresul național bisericesc și al sinoadelor noastre eparhiale, a adus totdeauna servicii reale cauzei noastre românești.

Prin donația ce a făcut bisericii, și-a eternizat numele îndeosebi în inima Românilor din Banatul Jugoslav unde a petrecut până târziu înainte de moarte, rămânând pe mai departe om al datoriei.

Moartea acestui mirean, ales fiu al bisericii noastre străbune, să fie pentru noi toții prilejul unui examen de conștiință și de dreaptă orientare din învălmășelile zilei!

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

In drum...

Vasul plutește înainte pe *Marea Marmara*. Ochii ratăcesc pe țermuri, ca să prindă peisagiul noui. Reamintim întâmplări învechite, crâmpee istorice săvârșite pe acestea coaste. Învățasem odată de *Rodosto*, povestea apărținea altui neam, cu un erou al său, refugiat aci, care sta sub scutul semilunei. Avansăm cu viteză redusă, ca abea de dimineață să fim la intrarea în strâmtoarea din spre vest, către *Cospoli*, prin care se poate naviga numai ziua și numai cu îngăduința, sub controlul și conducerea organelor din partea autorităților otomane.

Dardanelele.

Canal îngust, croit de mările urzitor, în băzna vremurilor, de 70 Km. lungime, alocuri cu lățimea până la 1350 metri, care leagă *Marea Marmara* cu cea *Egee*. Apa sa este într-o mișcare continuă, clocotește par'că, și, spunegândă cum e, dă mult de lucru naviganților. Ne aducem aminte din anii tinereții școlare, cari stau la adăpostul trecutului nostru, că pe aici, prin *Helespont* — după frumoasa *Hele*, — a trecut *Jason cu argonauții*, căutând *lana de aur*, pe care *Phrixus* a fost făcut-o cadou lui *Antes*. Aici sunt ruinele *Troiei*, apoi mormântul lui *Achile*, viteazul fecior al lui *Pelen*, regele *Mirmidonilor*. De pe acestea coaste s'a năpăstuit, începând cu *Priam* și *Paris*, răboiul veșnic pentru femeie, simbolizată prin frumoasa *Elena*. Aceasta strâmtoare a traversat-o *Xerxes*, cu oastea s'a înaintând contra grecilor.

Imperiul otoman a grijit, ca această cheie a Constantinopolului, să se poată achita în toamă de importanța sa, înzestrându-o cu cele mai moderne mijloace de apărare, — având caracter defensiv, — și în număr mai mare ca în Bosfor. Zeci de guri de tunuri rânjesc din fortărețele construite pe ambele țărmuri și legate între ele cu o rețea de drumuri bine întreținute, având la îndemână telegraf și telefon cu și fără fir și cele mai moderne mijloace de transport. O înțeleg! O națiune fără ideal, n'are rost pe lume. Orașul *Gallipoli*, e cel mai de seamă loc de veghe, iar fortăreața *Nagava*, este cea mai puternică. Intariturile inspiră și acu respect în trecător, dar cum se vor fi prezentat în timpul încercărilor din partea flotei antante, de a supune capitala imperiului sub călcăi, vorbesc cătargele ce se ivesc din mare la suprafață, a le celor 7 *dreadnoughturi*, — între cari și renumitul *Majestic*, — scufundate în toiul luptelor, când la 25 Aprilie 1915, a pornit antanta ofensiva cu 11 *dreadnoughturi*, 25 cruciștoare, 30 torpedo și 80 vase comerciale și s'au tras 60.000 proiectile. Și Dardanelele n'au îngenuchiat.

Din mare se mai pescuiesc și acu *mine plutitoare*, cari erau puse aci în războiul mondial. La unele li-s'a pierdut urma și n'au putut fi ridicate la timp.

Observăm, că temperatura este mai urcată, e cald de a binelea. La noi acas sigur brumăe, am intrat în toamnă. Coasta europeană cu o pantă foarte pronunțată, e mai pleșuvă, în unele locuri se prezintă chiar în forma carstului calcaros, ici coala impestrițată cu cătune sărăcicioase. Partea dinspre Asia-Mică, cu înclinări dulci, e fertilă, cu șesuri, apoi coline păduroase și stuluri de case cochete, cari se pierd între livezile de maslini, migdale, smochini și struguri. Recolta se vede a fi adunată. În fundul unor văi, descoperim siluete de mănăstiri.

Marea Egee — Archipelagul.

Cu încetul străntoarea se lărgeste. Turcul care ne-a însoțit până aici, ne părăsește, că intrăm în apele eline, presărate cu zeci de insule, ale căror parte covârșitoare, ne sunt cunosțințe dragi, de pe timpul când ne căzneau cu mitologia și o duceam în greu cu Omer și Virgil. De fiecare este legată o legendă, chiar și de pre obârș'a lor, a tuturor, se spune că este din vremea, când Creatorul terminându-și opera, și-a trecut mâinile cu să le curețe de resturile de tină, din care plămădisă globul terestru și apoi le-a scuturat chiar de asupra acestui petec de mare. Farimăturile sunt Archi-

pelagul. Pe o insulă, un incendiu puternic mistuia o pădure. Vaporul înmintează între insule în zig-zaguri, orientându-se după farurile de culoare roșie sau verde, cari ziua și noaptea dau lumină intermitentă și împreună cu *geamandurile*, fixează direcția cursei.

*
* *

In largul Mediteranei.

Lăsăm insula *Rhodos* și *Carpalos*, vaporul mărește viteza până la 25 mile pe oră (1 milă = 1609 m.) în direcția sud-est și cum arată busola astfel construită în stă veșnic orizontal, sub 38°, dela care nu se abate până la oprire. Cu încetul dispar și ultimele valuri ale uscatului, că apoi să plutim între cer și apă. Ne îmbrățișează soarele cald, oglinda liniștită a mării verzue amestecată cu alb și vânăt, orizontul fără nouri și un aer desmerdător. Fiecare călător e ocupat cu îndeletnicirile sale, numai *ofiterul de cart* nu cunceaște oboseală ci grijește de toți, stând pe puntea de comandă — nici scaun n'are aci, — urmărește aparatele geodetice și hărțile necesare la conducerea vasului, ba mai dispune și de un tun micuț pentru semnalare, dacă și telegrafia ori telefonica fără fir ar da greș și ar fi vorba — ferească Dumnezeu — de vre-o primejdie. Mașinele zoresc, mecanicii primesc ordinele de pe puntea de comandă prin *porta voce*. Echipajul de serviciu — care se schimbă tot la 6 ore — este mereu gata și supus la ordine.

În vârful cătargului fălăie tricoulul țării, că ori și ce se petrece pe aceasta particică a pământului obște, este supus legilor ei și în numele suveranității neamului românesc își primește sancțiunile. Așa se practică pe toate vasele, navigantul e supus legilor țării, sub al cărui pavilion s'a îmbarcat.

Ne însoțesc câteva paseri călătoare, rătăcite și ele pe mulțimea frânghiilor, apoi pescarii, — aceste paseri credincioase ale mării, — delfinii cari asemănător *piraților*, au intenții neprietinești și sunt mereu în dușmănie cu vaporul.

(Urmează)

Ortodoxia în Ticvaniu-mare.

de pr. Ilie Hergan.

(Continuare)

Trebuia deci ca înainte de a se reîntoarce în satul său la Cacova să între sub protecția cuiva, cu ajutorul căruia să-și pună viața și respective familia în siguranță. Știind că la austriaci unii au multă trecere, s'a adresat dacă nu protopopului Bercean poate chiar episcopului Erdélyi din Oradea.

Uniții i-au făgăduit protecția lor, dar cu condiția că Bordan să se unească și el și parohia sa.

Și așa Bordan revine la familie, iar uniții intervin la curtea marțială din Timișoara ca să i se restituie și obiectele sechestrate la trecerea graniței.

Ce privește persoana sa, Bordan și-a călcat pe inimă și s'a unit. Familia însă și parohia nu și-ar fi luat păcatul s'a treacă la altă religie. În locul lui a lăsat în parohia din Cacova pe fiul său Petru. Aceasta de nu-i reușea, poate că se făcea vre-o ruptură religioasă și în Cacova, dar și atunci nu de dragul uniților ci întru înfruntarea sârbilor dela episcopia din Vârșet.

Întru întărirea celor de mai sus iată câteva știri dintr'o scrisoare cu care m'a onorat generalul Silviu Bordan inspector la inspectoratul 7 de jandarmi și anume: „Cacovenii nu au fost trecuți la uniți din motivul că la insistența lui Alexa Bordan fiul său cel mai mare Petru a fost ales și întărit preot în Cacova, grație acestei împrejurări Cacova a rămas ortodoxă!”

„Toți copii mai mari a lui Alexa au rămas ortodoxi, numai singur cel mai mic Zenovie, tatăl meu a trecut automat la uniți cu tatăl său, popa Alexa“.

„Tata meu Zenovie în anul 1888 când era avocat în Făget a trecut dela uniți la ortodoxi“.

Nici un copil al lui Alexa Bordan n'a rămas unit, se vede dar cât de zelos a propagat el unirea și cât de mult a finut la ea.

Nici acestea nu e de prisos, a fi știute de Ticvănenții-mari căroră în prea pervertita istorie a unirii din Ticvaniul-mare de Dr. Nicolae Brînzeu li se dă o icoană infidelă a lui Alexa Bordan.

El canonic stăruiește a vorbi despre zelul acestuia în propagarea unirii, când acel zel nici pe departe să fi existat la Alexa Bordan care determinat doar de împrejurările arătate s'a unit și s'a dus la unirea gata în Ticvaniul-mare.

E semnificativ că dece el canonic nu se ocupă de rolul pe care l-a avut la unirea din Ticvaniul-mare Nicola Braia, pe seama feții căruia de fapt s'a căutat și găsit teolog unit, un anumit Ioan Găgiu. Acesta însă slab cântăreț n'a fost în această privință pe placul muzicalilor ticvănenți. De altfel și căsătoria acestuia cu fata lui Braia s'a stricat curând, ea remăntându-se cu un comerciant și birtaș. A ajuns-o nenorocirea înecării unui copil al său apoi alte nenorociri. Peste tot familia lui Braia a primit lovituri după lovituri; astăzi abia a mai rămas urmă de ea. Casa fostă a lui Braia în care s'au plămădit planurile de unire a Ticvaniului-mare acum e locuită de ortodoxi.

Cum e fapta omului așa și răsplata.

Ochiul lui Dumnezeu veghează și dreptatea Lui nu doarme.

Chestia bisericii din Ticvaniul-mare.

În domeniul acestei chestiuni cu mai multă competență ar intra preocuparea unui jurist.

Eu mă nizuiesc doar ca să sortez și să pun la îndemână materialul informativ tuturor celor în măsură să-și spună cuvântul în această cauză, în care nu poate lăsa rece pe judecătorul cu simț de dreptate.

Biserica din Ticvaniul-mare e zidită și provăzută a cele de trebuință între anii 1770—77, apoi pictată la 1847—48 de ortodoxi, prin episcopul căroră s'a sfârșit.

Uniții au ocupat la 1852 biserica și s'au înstăpânit pe bunurile confesiunii ort. în mod nelegiuit: Căci am citit că în virtutea cinstitei interpretări a §-ului

XX al legii cultelor din 1848 dacă chiar toți membrii unei confesiuni ar trece la altă confesiune afară de unul, biserica și bunurile acelei confesiuni rămân cu cel unul rămas în vechea religie. Or chiar din broșura canonicului Dr. Nicolae Brînzeu reiese că la 13 Ian. 1852, când uniții însoțiți de poliție au intrat în biserică spre a rămânea stăpâni în ea, actul trecerii dela neunire la unire a locuitorilor din Ticvaniul-mare nu era încă terminat, mulți fiind trecuți în lista uniților după metodele uzitate abia la 18 Ianuarie.

Prin diferite și repetate proteste ortodoxii obțin dela forurile înalte recunoașterea dreptului lor asupra bisericii. Aceste foruri dau ordin ca biserica să fie restituită neuniților. Cu ducerea la îndeplinire a ordinului este conerezut comisarul de cerc Friedrich Iaks din Reșița. Acesta conform unui act publicat în broșura canonicului dela Lugoj, constată că după încheierea definitivă a listei uniților din Ticvaniul-mare au mai rămas 5 familii neunite, totuș zice că nu poate satisface ordinului de a le restitui biserica. Așa că uniții rămân și pe mai departe în ia.

Stăpânirea apoi în loc să caute pedeapsă, pentru neexecutare de ordin, lui Iaks, ia dispoziți ca ortodoxii să nu fie lăsați nici măcar în capele să se roage, ci să fie stânsă existența lor până la unul.

De fapt în afară de cele 5 familii numite de Iaks ca rămase ortodoxe au mai fost și destule alte familii care deși trecute pe lista uniților, totuș nu s'au deslipit de credința părinților lor. Aceștia la un loc, umăr la umăr au provăzut o casă cu cruce cu clopote, adaptându-o trebuințelor servicii Dumnezești. Reprezentanții forței publice însă au frântit crucea și spart clopotele dela capela ortodoxilor, pe cari și în deosebi pe cei trecuți pe lista unită i-au supus la barbare pedepse.

Mulți și-or fi călcând pe inimă cercetând de aci înainte slujbele unite, din biserica satului, cu alte cuvinte s'au lăsat a fi considerați uniți. Dar totuș au mai rămas destui și din aceia cari sub nici un preț nu s'au lăsat uniți.

Peste tot că pe lângă cele 5 familii au mai rămas și altele neunite la 1852 și chiar până în timpurile noastre există mărturii. De exemplu, un adânc cercător și bine cunoscător al trecutului Ticvaniului-mare deși unit încarnat mi-a declarat că știe că și înaintașul său la școala din această comună și adevăratul învățătorul Gaita cu familia sa încă n'a pășit la unire la 1852. Apoi conform matriculei botezaților dela parohia ort. din Ticvaniul-mic au mai rămas ortodoxe și familiile lui Petru Drăgan, Cinca Beloane, George Ciuta; cel dintâi își boteza copilul în legea ort. la Ticvaniul-mic, la 1858; cel de al doilea la 1856 o fetiță și la 1859 un băiat; al treilea își boteza odrasla în religie strămoșească prin preotul ort. din acelaș sat la 1876. Apoi familia loșa are un botez la 1887.

(Urmează)

Irmosiere

scrise pe hârtie velină, curat, cetet,
se găsește spre vânzare la

Librăria Diecezană

Prețul 150 Lei. - Se pot comanda prin ramburs.

Ș T I R I

Convocarea Congresului național-bisericesc.

În sensul leii de organizare bisericească, în care se prevede convocarea anuală a congresului național-bisericesc, I. P. S. S. Patriarh a convocat pe ziua de 14 Octombrie — sâmbătoarea Cuvioasei Maice Paraschiva — acest Congres.

Pentru locul de închinare „Platra Scrisă”

au mai dăruit credincioșii din Caransebeș: Veta Borlovan 180 lei, Petru Talpeș senior 100 lei, Un anonim 100 lei, Elena Biju 80 lei, Emilia Suru 60 lei, Iuliana Sciopon 40 lei, Cornelia Dona 40 lei, A. Muntean 20 lei, Elena Bojin 20 lei și un alt anonim 20 lei, cari sume s'au primit cu mulțumită, predându-se destinațiunii.

În atențiunea cateheților. „Biserica ortodoxă” revista Sfântului Sinod, în N-rul său de pe luna August a. c. dând toate instrucțiunile necesare preoților cateheți, arată în finalul ei manualele aprobate pentru uzul școalelor primare. Între acestea cele dintâi sunt cunoscutele manuale ale prof. director *Dr. Petru Barbu* în colaborare cu *Pr. Petru Bizeria*. Celor cari protestează sau induc lumea în eroare în privința acestor manuale cel mai bun argument ce li se poate servi este această apreciere și respective oficioasă recomandare de către Sfântul Sinod, la care orice adaos este de prisos.

CONCURSE.

Pe baza dispozițiilor cuprinse în § 63 combinat cu § 23 punct 5 din Statutul organic și a §-lui 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter „Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul Bisericii-Albe cu sediul în Răcășdia.

Recurenții la acest post de protopresbiter au să dovedească, că au evalueațiunea prescrisă în concluzul Nr. protoc. 111 al congresului național bisericesc din anul 1888.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Dotațiunea dela parohia protopresbiterală din Răcășdia de care parohie se țin următoarele dotațiuni:

a) Sesiunea parohială constatătoare din 30 jug. și un intravilan de 400 st. □.

b) Birul parohial uzitat.

c) Veniturile stolare uzitate.

2. Sesiunea protopresbiterală din Iam, constatătoare din 31 jug.

3. Birul protopresbiteral uzitat.

4. Paușal pentru cancelarie protopresbiterală în mărirea votată anual de Adunarea protopopească și aprobată de Consiliul eparhial.

În considerare la probabilitatea unei eventuale noi arendări a protopresbiterol, alesul protopresbiter tractual va consimți la noua arondare a protopresbiteratului fără a formula vreo pretenziune materială.

Reflecții la acest post își vor înainta petițiunile lor provăzute cu documente autentice despre evalueațiunea și ocupațiunea lor de până acuma la Consiliul Eparhial în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană”.

Reflecții au să producă prealabila încuviințare a Prea Sfinției Sale părintelui Episcop diecezan.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 17 Septembrie 1932.

3—3

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

**

Consiliul parohial al bisericii gr. ort. rom din Teregova, în baza decisului Nr. 4792 B din 27 August ex 1932 al Venerabilului Consiliu eparhial, deschide concurs de termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a din Teregova, protopresbiteratul Caransebeșului.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constatătoare din circa 40 jug. pământ arabil și fânaș.

2. Leafa fixă de 400 Lei pe an, în care se cuprinde birul parohial și slujba înmormântărilor simple.

3. Taxele stolare obicinuite.

4. În lipsă de casă parohială, alesul va avea a-se îngriji singur de locuință, afară de aceia își va plăti impozitele după pământul ce-l folosește.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înainta cererile de concurs, cu actele cuvenite adresate Consiliului parohial din Teregova prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Caransebeșului.

Concurenții sunt poștiți să se prezinte în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în sf. biserică cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual și având încuviințarea P. S. Domn Episcop diecezan, pentru a-și dovedi dexteritatea în cântare, tipic și predică.

Teregova în ședința Consiliului parohial ținută în 18 Septembrie 1932.

Dimitrie Stoichescu

președinte.

2—3

Petru Loga

secretar.

În conțelegere cu oficiul protopresb. al tractului Caransebeș

Corpul Portăreilor Tribunalul Caransebeș.

Nr. 415 Port. 1931.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908, prin aceasta public, că în urma decisului Judecătoriei I urbană din Timișoara de sub Nr. 39337/1931, efectuându-se execuțiunea la 4 Iulie 1931 în favorul următoarei „Moara Poporală” din Ciacova” reprez. prin avocatul Dr. Emeric Lukáci domiciliat în Caransebeș pentru suma de 27.790 Lei — bani capital și acces. mobilele sequestrate cari s'au prețuit în 14.500 Lei — bani și anume: Diferite mobile de casă și de prăvălie se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 4103/1931 G. pentru incasarea creanței de 27.790 Lei — bani capital cu 15% interese din 1 Martie 1931 și speșele de 2238 Lei — bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 17 Octombrie 1932 la orele 12 a. m. în comuna Caransebeș la locuința urmăritului** și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu acea observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației s'au mai sequestrat și înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș la 27 Septembrie 1932.

Șef portărel **Bacaiarov.**

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

Este bogat înzestrată și bineasortată. cu tot felul de cărți școlare, literare și științifice, requisite școlare și de birou. Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile. Are un mare depozit de hârtie.

Legătorie proprie.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

In fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul bisericii noastre dreptmăritoare.

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

„Librăria Diecezană“ Caransebeș
cu grosul și cu bucată.